

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENT GUVERNAMENTAL

Hotărâre tradusă și redactată de Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.

SECȚIA A DOUA

CAUZA CIOLACU v. REPUBLICA MOLDOVA

(Cererea nr. 22400/13)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

4 septembrie 2018

Prezenta hotărâre este definitivă. Ea poate suferi modificări de formă.

În cauza Ciolacu v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-un Comitet compus din:

Paul Lemmens, *Președinte*,

Valeriu Grițco,

Stéphanie Mourou-Vikström, *judcători*,

și Hasan Bakırcı, *grefier adjunct al Secției*,

Deliberând în secret la 3 iulie 2018,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată.

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată în baza unei cereri (nr. 22400/13) depuse împotriva Republicii Moldova de către un cetățean moldovean, dl Petru Ciolacu („reclamantul”), care a sesizat Curtea la data de 17 martie 2013 în baza Articolului 34 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl M. Postu, avocat în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către agenții săi, dl. M. Gurin și dna R. Revencu.

3. Reclamantul susține că dreptul său la un proces echitabil, garantat de Articolul 6 § 1 din Convenție, cât și dreptul de se folosi liber de bunurile sale, prevăzut de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, au fost încălcate din cauza termenului excesiv de executare a hotărârii judecătorești pronunțată în favoarea sa.

4. La 1 septembrie 2015 cererea a fost comunicată Guvernului.

5. La 8 noiembrie 2017 Curtea a decis examinarea cererii în mod prioritar în baza Articolului 41 din Regulamentul Curții.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

6. Reclamantul s-a născut în 1937 și locuiește la Chișinău.

7. Prin hotărârea definitivă din 22 decembrie 2004, Curtea Supremă de Justiție i-a obligat pe I.N. și E.N. să plătească reclamantului suma de 19450 dolari americani (USD) (echivalentul a 14511,61 euro (EUR) la acel moment).

8. La 28 iunie 2005 executorul judecătoresc a inițiat procedura de executare.

9. La 5 iulie 2011 I.N. și E.N. au executat integral hotărârea.

10. La 26 decembrie 2011 reclamantul a înaintat o acțiune în instanța de judecată contra statului în baza Legii nr. 87. El a solicitat 50000 lei moldovenești (MDL) (echivalentul a aproximativ 3260 EUR la acel moment) pentru prejudiciul moral pe care consideră că l-ar fi suferit în urma executării tardive a hotărârii din 22 decembrie 2004, cât și prejudiciul material care consta din suma dobânzilor de întârziere.

11. Prin hotărârea din 14 mai 2012, Judecătoria Râșcani a constatat încălcarea dreptului său de executare a hotărârii judecătorești într-un termen rezonabil și i-a acordat suma de 5000 MDL (aproximativ 333 EUR) pentru prejudiciul moral. Instanța a constatat că executarea tardivă era imputabilă autorităților de stat. Pentru a respinge pretențiile reclamantului cu privire la prejudiciul moral, instanța a notat că dobânzile de întârziere trebuiau fi solicitate de la debitori, și nu de la Stat.

12. Prin hotărârea definitivă din 22 noiembrie 2012, instanța de apel a respins apelul reclamantului și a menținut hotărârea din 14 mai 2012.

13. La 8 august 2012 reclamantul a intentat o acțiune împotriva lui I.N. și E.N. și a solicitat plata dobânzilor de întârziere ca urmare a executării tardive a obligației pecuniare.

14. Prin hotărârea definitivă din 12 martie 2014, bazându-se pe absența erorii debitorilor, Curtea Supremă de Justiție a respins acțiunea ca fiind nefondată.

II. LEGISLAȚIA ȘI PRACTICA NAȚIONALĂ PERTINENTĂ

15. Dispozițiile pertinente ale noului remediu intern introdus prin legea nr. 87 sunt rezumate în hotărârea *Botezatu v. Republica Moldova*, nr. 17899/08, § 12, 14 aprilie 2015.

16. Cât despre modalitatea de calcul a dobânzilor de întârziere, dispozițiile pertinente sunt rezumate în hotărârea *Dacia S.R.L. v. Moldova* (satisfacția echitabilă), nr. 3052/04, § 22, 24 februarie 2009.

17. În paragraful 15 al deciziei explicative nr. 9 din 24 decembrie 2010, Curtea Supremă de Justiție a menționat, printre altele, că plata dobânzilor de întârziere în caz de întârziere a executării unei obligații pecuniare se impune automat, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții: obligația debitorului să conștina în plata unei sume de bani, obligația să fie lichidă și exigibilă.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA DISJUNGerea CAUZEI

18. La 1 septembrie 2015, ținând cont de similaritatea cauzelor, Curtea a decis de a anexa prezenta cerere la cererile nr. 16000/10 și altele (*Ialtexgal Aurica S.A. v. Republica Moldova și 60 ale cereri* (dec.), nr. 16000/10 și altele, 1 septembrie 2015). Ea a considerat, totuși, că este necesară disjungerea prezentei cauze și a decis examinarea acesteia în mod separat.

II. CU PRIVIRE LA PRESUPUSA ÎNCĂLCAREA A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE ȘI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLULUI NR. 1

19. Reclamantul a invocat că executarea tardivă a hotărârii pronunțate în favoarea sa i-a încălcat dreptul la un proces echitabil în sensul Articolului 6 din Convenție și dreptul său la respectarea bunurilor sale, prevăzut de Articolul 1 al Protocolului nr. 1. Pasajele pertinente a dispozițiilor invocate relevă următoarele:

Articolul 6 § 1

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil (...) și într-un termen rezonabil (...)”

Articolul 1 din Protocolul nr. 1

„Orice persoană fizică și juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale (...)”

A. Cu privire la admisibilitate

20. Guvernul susține că reclamantul și-a pierdut statutul de victimă a încălcării drepturilor sale în măsura în care problema sa a fost soluționată la nivel național.

21. Reclamantul, din partea sa, susține că în lipsa unei compensații suficiente pentru prejudiciul suferit el și-a păstrat calitatea de victimă.

22. Curtea amintește că o decizie sau o măsură emisă în favoarea reclamantului nu este suficientă, în principiu, pentru a-l priva de calitatea de „victimă” doar dacă autoritățile naționale au recunoscut, în mod expres sau în substanță, apoi au despăgubit pentru încălcarea Convenției (*Centro Europa 7 S.r.l. și Di Stefano v. Itala* [MC], nr. 38433/09, § 81, CtEDO 2012).

23. În speță, Curtea notează că instanța de apel a constatat faptul că reclamantului i s-au încălcat drepturile garantate de Articolul 6 din Convenție și i-a stabilit o anumită compensație pentru prejudiciul moral. Curtea notează că excepția preliminară invocată de Guvern cu privire la

pierderea calității de victimă este strâns legată de esența obiecțiilor reclamantului, care pot fi anexate la fondul cererii (a se vedea, printre altele *Botezatu v. Republica Moldova*, nr. 17899/08, § 18, 14 aprilie 2015).

24. Curtea constată că plângerea nu este vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 din Convenție și că nu există vreun alt motiv de inadmisibilitate. Respectiv, ea o declară admisibilă.

B. În fond

1. Argumentele părților

25. Reclamantul susține că omisiunea autorităților de a întreprinde toate măsurile necesare în vederea asigurării executării într-un termen rezonabil a hotărârii irevocabile pronunțate în favoarea sa a încălcat drepturile sale garantate de Articolul 6 § 1 din Convenție și Articolul 1 al Protocolului nr. 1. Chiar dacă instanțele naționale au recunoscut această încălcare, ele nu au stabilit o compensație adecvată. În aceste circumstanțe, reclamantul consideră că este victima încălcării Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolului nr. 1.

26. Guvernul admite că hotărârea emisă în favoarea sa a fost executată la 5 iulie 2011. Prin hotărârea sa din 22 noiembrie 2012, Curtea de Apel Chișinău a constatat încălcarea „termenului rezonabil” și i-a acordat reclamantului suma de 5000 MDL (aproximativ 333 EUR) pentru prejudiciul moral. El susține că mărimea despăgubirii nu necesită a fi pusă în discuție de către Curte, deoarece instanța națională a decis în mod echitabil și în cadrul marjei de apreciere de care beneficiază în materie de satisfacția echitabilă.

2. Aprecierea Curții

27. Curtea amintește că în cauzele cu durată de procedură, este important faptul de a cunoaște dacă reclamantul a obținut o compensație comparabilă cu satisfacția echitabilă în conformitate cu Articolul 41 din Convenție (*Scordino v. Italia* (nr. 1) [MC], nr.36813/97, § 181, CtEDO 2006-V).

28. În speță, Curtea menționează faptul că instanțele naționale au constatat că reclamantului i-a fost încălcat dreptul garantat de Articolul 6 din Convenție și i-au acordat echivalentul a 333 EUR pentru prejudiciul moral pentru o întârziere de 78 de luni. Întrebarea care survine este de a ști dacă acea compensație a acoperit prejudiciul suferit. Pentru a evalua suma compensației acordate de către instanțele naționale, Curtea examinează, în baza elementelor de care dispune, ceea ce ar fi acordat ea în cazul unei situații similare (*ibidem*, § 211).

29. Curtea observă că suma acordată reclamantului este vădit inferioară celei pe care ea o acordă de obicei în cauzele moldovenești similare (a se

vedea printre altele *Botezatu*, citată anterior, § 42, *Mizernaia v. Moldova*, nr. 31790/03, § 32, 25 septembrie 2007, *Prodan v. Moldova*, nr. 49806/99, § 82, CtEDO 2004-III (extrase).

30. Curtea relevă, de asemenea, că reclamantul nu a obținut nicio despăgubire pentru prejudiciul moral.

31. Aceste elemente sunt suficiente pentru a conchide că reclamantul nu a obținut o redresare corespunzătoare la nivel național și că el își păstrează calitatea de „victimă” în sensul Articolului 34 din Convenție. Prin urmare, este necesar de a respinge excepția preliminară a Guvernului.

32. Din aceste motive și ținând cont de jurisprudența sa în materie, Curtea constată că a avut loc violarea Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție din motivul eșecului autorităților de a executa, într-un termen rezonabil, hotărârea definitivă emisă în favoarea reclamantului.

III. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

33. Conform Articolului 41 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții vătămate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul

34. Reclamantul solicită suma de 26495,96 USD (23612,90 EUR) pentru prejudiciul material, care reprezintă suma dobânzilor de întârziere calculate pentru șapte ani de neexecutare a hotărârii respective.

35. Guvernul contestă această sumă. El estimează că prejudiciul material rezultat din executarea tardivă de către o persoană fizică nu îi poate fi imputată.

36. Curtea consideră că imposibilitatea reclamantului de a utiliza suma de bani acordată prin hotărârea din 22 decembrie 2004 i-a cauzat un prejudiciu material. Ea amintește că instanțele naționale au constatat că întârzierea în executarea hotărârii judecătorești nu poate fi imputată decât autorităților de stat. Având în vedere legislația națională cu privire la calcularea dobânzilor de întârziere, Curtea acordă reclamantului suma de 16370 EUR.

37. Reclamantul solicită suma de 5000 EUR pentru prejudiciul moral. El invocă, îndeosebi, că, fiind bolnav și primind o pensie lunară de 50 EUR, acești bani îi erau indispensabili pentru a avea o viață decentă și pentru a beneficia de un tratament corespunzător.

38. Guvernul contestă această sumă.

39. Curtea consideră că este necesar să acorde reclamantului suma de 1330 EUR pentru prejudiciul moral.

B. Costuri și cheltuieli

40. De asemenea, reclamantul solicită suma de 420 EUR în calitate de costuri și cheltuieli. Această sumă reprezintă onorariile avocatului pentru opt ore de lucru în baza unui tarif de cincizeci euro pe oră și douăzeci euro pentru cheltuielile poștale.

41. Guvernul estimează că suma solicitată și numărul de ore sunt excesive.

42. Ținând cont de documentele de care dispune și de jurisprudența sa, Curtea consideră rezonabilă, și acordă reclamantului, suma de 420 EUR.

C. Penalități

43. Curtea consideră oportun ca rata dobânzii de întârziere să fie egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Decide* să disjunge prezenta cerere de cererile nr. 16000/10 și altele;
2. *Anexează* la fondul cauzei excepția preliminară a Guvernului cu privire la pierderea calității de victimă și o respinge;
3. *Declară* cererea admisibilă;
4. *Hotărăște* că a avut loc o violare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolului nr. 1;
5. *Hotărăște*
 - a) că Statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni, următoarele sume care urmează să fie convertite în moneda Statului pârât la rata aplicabilă la data achitării:
 - i. 16370 EUR (șaisprezece mii trei sute șaptezeci euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciul material;
 - ii. 1330 EUR (una mie trei sute treizeci euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciul moral;

- iii. 420 EUR (patru sute douăzeci euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de costuri și cheltuieli;
- b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să se achite o penalitate la sumele de mai sus, egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

6. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului de satisfacție echitabilă.

Redactată în limba franceză, notificată în scris la 4 septembrie 2018 în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunt

Paul Lemmens
Președinte